

AUTOCEĻOTĀJIEM KURZEMES MILITĀRĀ MANTOJUMA UN DABAS CEĻOJUMS

NATURA 2000 teritorijas ir Eiropas Savienības (ES) valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā ir veidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas. Katra ES dalībvalsts veido savu teritoriju sistēmu, kas ir visas „lielās” sistēmas sastāvdaļa. NATURA 2000 teritorijas ir vietas ar Eiropas nozīmes un mēroga dabas aizsardzības statusu. Šajā maršrutā interesantākās NATURA 2000 teritorijas ir Zvārdes mežu dabas parks, Embūtes dabas parks, Ziemeļpuses dabas liegums un Abavas senlejas dabas parks. Esot NATURA 2000 teritorijās, saudzējiet dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, putnu vērošanas vietās ievērojiet „putnu intereses”.

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Padomju laikā Latvija atradās stratēģiskā vietā, jo bija lielās PSRS rietumu robeža, kur tika koncentrēti lielākā daļa militāro resursu, tādēļ nav brīnums, ka ir atrodamas ziņas, ka bijušajā Latvijas PSR atradās vairāk nekā 1000 PSRS armijas karaspēka daļu, kuras bija izvietotas ap 600 objektiem, tādējādi pārsniedzot 10% no LPSR teritorijas. Tādējādi turpat pusgadsimtu Latvija atradās zonā, ko nodēvēja par dzelzs priekškaru. Robežsardzes daļas un posteņi, tankodromi, aviācijas poligoni, kara lidlauki, ieroču un munīcijas glabātavas (tostarp arī kodolraketes), militārās izlūkošanas objekti u.c. militāras lietas g.k. koncentrējās Baltijas jūras piekrastē, kur bija izveidots īpašs pierobežas režīms.

Tas nozīmē, ka vēl tikai pirms divām desmitgadēm Latvijas jūras krastā varēja uzturēties tikai gaišajā diennaktis laikā un ierobežotos piekrastes posmos. Liedagā tika uzarta smalkā smiltis un nakts melnumu jūras krastā izgaismoja gigantisku starmešu gaismas, kas meklēja vairāk iedomātos nekā reālos robežas pārkāpējus. Jūras krastā redzamības robežas bija uzslīti robežsargu torņi, no kuriem militārās personas sekoja līdzīvi ikvienam civiliedzīvotāja spertajam solim. Daudzviet uz autoceļiem piekrastes rajonos atradās sargposteiņi, kuriem cauri izklūt varēja tikai ar speciālām terminētām caurlaidēm.

No Padomju laika ir saglabājušies unikāli objekti, piemēram, Irbenes radioteleskops, kam nav analoģu vairāku tūkstošu kilometru rādiusā. Diemžēl, viens unikāls objekts – Skrundas radiolokators tika uzspridzināts, bet padomju zemūdenes sagrieztas...

Maršruts ir domāts aktīviem tūristiem, kam patīk staigāt, braukt ar velosipēdu, vērot dabas un cilvēkveidotas ainavas un interesē Latvijas vēstures līkločī.

Laiks: aprīlis - oktobris

Automašīnas tips: nav noteiktas prasības

Sākuma un beigu punkts: maršruts plānots no Rīgas līdz Rīgai, bet to var sākt un beigt jebkurā punktā, jo maršruts ir apļveida

Garums: ~ 700 km

Aptuvenais laiks: 4 dienas

Grūtības pakāpe: relatīvi viegls

Ceļa segums: asfalta un zemes ceļi

Maršruta gaita: Rīga – Dobeles – Īle – Zvārde – Saldus – Skrunda – Vaiņode – Liepāja – Ziemeļpuse – Ventspils - Irbene – Tukums – Rīga

Der zināt!

- Orientēšanās nolūkā nepieciešamas Latvijas ceļu kartes 1: 200 000 un 1: 100 000 mērogā;
- Daļa no minētajiem militārajiem objektiem nav labiekārtoti (atsevišķi – arī daļēji slēgti) un tūrisma apskatei un apmeklējumiem no „iekšpuses” var būt bīstami, tādēļ tie skatāmi no „ārpuses”, vai „no malas” (tie atzīmēti ar vai simbolu). Šīs tūres galvenais mērķis ir izzināt Latvijas militāro pagātni un tās vēsturi, nevis aicināt „ielīst” bijušajās fortifikāciju sistēmās un objektos. Par savu drošību ceļojuma laikā atbildīgs ir katrs pats!
- Tajos objektos, kur pieejami vietējo gidu pakalpojumi, noteikti izmantojiet tos.

Informācija:

www.celotajs.lv, 67617600 www.pavilsta.lv, 63498229

www.saldus.lv, 63807443 www.tourism.ventspils.lv, 63622263

www.liepaja.lv, 63480808 www.zemgaletourism.lv, 63707255

www.talsi.lv, 63224165 www.visitukums.lv, 63124451

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

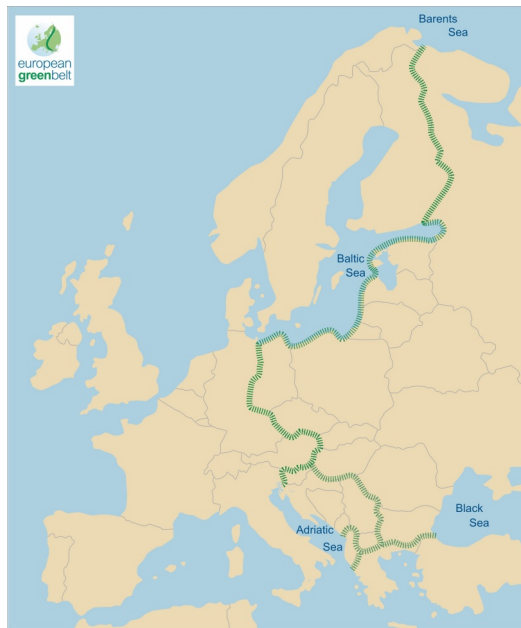

MILITĀRAIS MANTOJUMS

Militārie noslēpumi vienmēr un visos laikos rūpīgi glabāti un slēpti. Nav jābrīnās, ka pat šobrīd par to, kas bijis Latvijā līdz pat 1994.gadam, kad Krievijas armija atstāja Baltiju, zināms visai maz. Lauku ceļotāja Militārā mantojuma datu bāzē skatieties objektu aprakstus - kādām vajadzībām šie slepenie objekti kalpojuši padomju laikos, kādi notikumi tur risinājušies, kā armijas klātbūtne ietekmēja vietējo cilvēku ikdienas dzīvi. Katram objektam ir fotogalerija, tas atzīmēts Google kartē, kur iespējams skatīt tā stratēģisko novietojumu satelītuuzņēmumā. Gandrīz katram ir arī savs stāsts, joks, leģenda, ko stāstījuši aculiecinieki. Ja arī Jums ir savs stāsts vai atsauksmes, atsūtiet to, mēs publicēsim!

Info: http://www.celotajs.lv/cont/wrth/military_lv.html

Eiropas Zaļā josta

Kas ir „Zaļā Josta”?

Kurzemes militārais maršruts tapis projekta „Baltijas Zaļā josta” ietvaros.

Eiropas Zaļā josta ir iniciatīva, ko koordinē Starptautiskā dabas un dabas resursu aizsardzības savienība (World Conservation Union (IUCN)). Zaļā Josta apvieno nacionālos parkus, dabas parkus, biosfēras rezervātus un pārrobežu aizsargājamās teritorijas, kā arī neaizsargātās dabas teritorijas gar un pāri robežai un atbalsta reģionālās attīstības iniciatīvas dabas saglabāšanas jomā.

Zaļā Josta stiepjas cauri 23 valstu teritorijām un veido aptuveni 8500 km garu joslu no Eiropas Ziemeļu galējā punkta, šķērsojot Centrāleiropu, gar Slovēnijas, Ungārijas un Horvātijas robežām līdz pat Melnajai, Egejas, Jonijas un Adrijas jūrām, noslēdzoties gar Albānijas, Maķedonijas, Rumānijas, Serbijas, Melnkalnes un Turcijas robežām. Kopumā šī josla ietver 3272 aizsargājamās dabas teritorijas, kas ietilpst 25 km plata buferzonā katrā Zaļās Jostas pusē.

Eiropas Zaļā Jostas organizācija ir kļuvusi par nozīmīgu mērķīga instrumentu esošajām un topošajām dabas aizsargājamajām teritorijām robežas reģionos un iniciatīvām, kas cenšas rast stratēģisku sinerģiju ar nozīmīgiem ekonomiskajiem mērķiem, piemēram, tūrisma. Plašāka informācija:

<http://europeangreenbelt.org>

Projekts „Baltijas Zaļā josta” pievienos Eiropas Zaļās jostas aktivitātēm teritorijas Vācijas Austrumos un bijušajā Padomju Savienības teritorijā

Vairāk par Baltijas Zaļās jostas projekta aktivitātēm un jaunumiem sekojiet līdz Lauku ceļotāja mājas lapā - www.celotajs.lv!

LAUKU CEĻOTĀJS

Daļēji finansēts ar Eiropas Savienības (Eiropas reģionālā attīstības fonda un Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta) atbalstu

Apzīmējumi:

- - nav ieteicams vai iespējams apmeklēt
- - uzmanību - apmeklējums var būt bīstams!

1. diena Rīga – Dobele – Saldus 130 km

- 1** Skultes lidmašīna - Skultes ciemā saglabājies reta tipa piemineklis.
- 2** Pa ceļam apskatāms un kājām izstaigājams **Beberbeķu dabas parks**, kas veidots g.k. Rīgas „zaļās zonas” aizsardzībai.
- 3** **Ziemassvētku kaujas piemiņas parks** - Ložmetējkalna, Tīrelpurva un Mangaļu māju apkārtnē ir saglabājušās Baltijas mērogam unikālas liecības par I pasaules kara fortifikācijas būvēm un šajā vietā notikušajām Ziemassvētku kaujām. Mangaļos var apskatīt kaujām veltītu ekspozīciju, t.s. "Vācu valni", ekspozīciju Mangaļu mājā u.c.
- 4** **Dobeles tanku poligons** un Gardene - Dienvidos no Gardenes padomju laikā atradās viens no lielākajiem Baltijas kara apgabala tanku poligoniem. Apskatāms bijušais tanku ceļš.
- 5** **Īles partizānu bunkurs** - atjaunots pret padomju varu noskaņoto nacionālo partizānu Īles mežos veidots bunkurs un bijušās cīņu vietas.
- 6** **Zvārdes poligons** - vairāk kā 24 400 ha liels bijušais kara aviācijas mācību mērķu poligons. Izbraucams pa ceļiem. Nav ieteicams doties „bezceļu pārgājienos”!
- 7** Zvārdes poligons atrodas **dabas parka „Zvārdes meži”** teritorijā.

2. diena Saldus - Liepāja 140 km

- 8** **Skrundas armijas pilsētiņa** - šobrīd nepieejams un apsargāts objekts, šeit atradās slavenais Skrundas lokators.
- 9** **Skrundas dīķi** - nozīmīga ūdensputnu atpūtas vieta migrāciju laikā, kā arī ligzdošanas vieta. Dīķus var redzēt arī no Rīgas – Liepājas autoceļa.
- 10** Pa ceļam uz Vaiņodi apskatāms **Embūtes dabas parks** - Embūtes pauguraine, gravas un nozīmīgi dabas un kultūras pieminekļi – Embūtes pilskalns, muižas, pils un baznīcas drupas, Kuršu virsaiša Induļa nāves vieta, Joda dambis, plavas, **11** skatu tornis u.c. Apkārtnē izveidoti šobrīd nemarkēti velomaršruti.
- 12** **Vaiņodes kara lidlauks** - savulaik viens no Padomju armijas lielākajiem militārajiem lidlaukiem Baltijas valstīs. Taču vēl pirms tam - Latvijas brīvvalsts laikā te bāzējās pirmie Latvijas dirižabļi. *Gida tālr.nr: 29229743*
- 13** Liepāja - **Karostas cietuma** apmeklējums. Karostas cietumu nevar aprakstīt, tas ir jāpiedzīvo un jāizdzīvo! *Gida tālr: 26369470*

Vakarā - **pārgājiens** ar kājām no **14** Liepājas Ziemeļu mola līdz Ziemeļu fortiem (vienā virzienā – 4,5 km) – sk. nākamās trīs objektus.

- 15** **Liepājas 3. krasta aizsardzības batereja** - viena no Latvijas vizuāli izteiktākajām krasta aizsardzības baterējām. Diemžēl, šis vēstures piemineklis ir pakļauts dabas spēku varenajām norisēm.
- 16** **Liepājas 23. krasta aizsardzības batereja** - viena no četrām tās pozīcijām atrodas līdāgā – jūras viļņu noskalota, pārējās pozīcijas - tālmēra tornis un citi elementi, atrodas netālu no jūras krasta – priēžu mežā.
- 17** **Ziemeļu forti**, kas atrodas pašā Baltijas jūras krastā (daļēji noskaloti) ir tikai neliela, bet ļoti iespaidīga daļa no unikālās **18** **Liepājas fortifikācijas sistēmas**, kas pilsētu apņēma visā perimetrā. Fortu pazemes bunkuri veidoti divos stāvos un tos vērta izstaigāt zinošā Karostas gida pavadībā (organizētas ekskursijas no Karostas cietuma. *Gida tālr: 26369470*).
- 19** Austrumos no Liepājas atrodas **Liepājas ezers** - viens no nozīmīgākajiem Baltijas jūras piekrastes ligzdojošo un migrējošo putnu (atpūtas, barošanās vieta) ezeriem, kurā konstatētas > 100 putnu sugas. Interesantus skatu punktus un ainavas, kā arī ceļojuma iespāidus var gūt, izstaigājot vai ar velosipēdu izbraukājot (ekstrēmi, sevišķi vasarā!) dambju sistēmu, kas atrodas ezera dienvidrietumu daļā.

3. diena Liepāja - Ventspils 120 km

- Velomaršruts pa Liepāju:** **20** Ūdenslīdēju mācību centrs – **21** Jūras virsnieku saietas nams – Ziemeļu mols – Ziemeļu forti (ja nav īstenots pirms tam minētais kājnieku maršruts) – Cietokšņa kanāls – Lunete ar skatu uz Tosmares ezeru - Vidusforts – **22** Jūras kara flotes zemūdeņu bāze – **23** Manēža – Karostas kanāls – **24** Kalpaka tilts.
- 25** **Ziemupes zenītraķešu bāze** - Ziemupes 158.zenītraķešu bāzes vietā saglabājušās dažas ēkas, raķešu novietnes un dzīvojamā ēka.
 - 26** **Ziemupes dabas liegums** atrodas Baltijas jūras piekrastē un tā izveides mērķis – aizsargāt „izcilas” pelēkās kāpas, dažādus meža biotopus un daudzveidīgo aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu klātu. Stāvlaukums pie jūras.
 - 27** **Skujnieku šautuve** izmantota vasaras sporta nodarbību vajadzībām, šaušanas apmācībām un treniņiem.
 - 28** **Cirpstenes zenītraķešu bāze** - kādreiz bijis nozīmīgs krasta apsardzes militārais objekts. Vizuāli interesanta un iespaidīga teritorija jūras krasta tuvumā.

4. diena Ventspils – Tukums - Rīga 160 km

- Velomaršruts pa Ventspili:** Piejūras brīvdabas muzejs – **29** Bij. PSRS armijas krasta baterejas ar viziera torni – **30** Zenītraķešu brigāde un bijusī bāze – armijas krasta ceļš – **31** Ventspils lidosta (bijušais PSRS aerodroms) – Lemberga hūts – **32** robežsargu, sakarnieku un zenītraķešu štāba armijas pilsētiņa – **33** bijušais kara hospitālis – Piejūras brīvdabas muzejs.
- 34** **Irbenes radioteleskops** – kādreiz izmantots pretzīlūkošnas vajadzībām. Irbene ietver dažādu militāro daļu un objektu kompleksu, t.sk. arī šobrīd pamesto armijas pilsētiņu. *Gida tālr: 63682541*
 - 35** **Leitnanta Roberta Rubeņa bataljona muzejs** - atjaunotā Rubeņa bataljona 2. Rotas apmetne, bunkurs un minētā militārā grupējuma cīņu vietas. *Tālr: 26559172*
 - 36** Turpmākajā ceļa posmā ir vērts iegriezties **Abavas senlejas dabas parkā**, kas iekļauj ainaviskā un reljefa ziņā izteiksmīgāko upes ielejas posmu Kurzemes novadā. Tūristiem izveidotas dabas takas un Abava ir populārākā Kurzemes ūdenstūristu upe.
 - 37** **Tukuma lidlauks** - viena no „teiksmām” visapvītākā Padomju armijas teritorijā mūsdienās. Šobrīd lidlauks ir slēgta teritorija. Augusta beigās te notiek aviācijas svētki.

Skultes lidmašīna

Īles partizānu bunkurs

Skrundas dīķi

Liepājas Karostas cietums

Liepājas 3.krasta aizsardzības batereja

Tālmēra tornis, 23.krasta batereja

Ziemeļu forti

Vītiņu plavas Liepājas ezera A krastā

Skujnieku šautuve

Cirpstenes zenītraķešu bāze

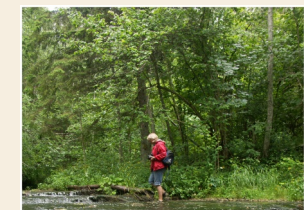
Ventspils robežsargu armijas pilsētiņa

Bijušais kara hospitālis

Irbenes radioteleskops

Abavas senlejas dabas parks

Bijušais robežsardzes kontroles punkts

"Lauku ceļotājs"

Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija
T: +371 67617600, F: +371 67830041
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

Foto: Lauku ceļotājs (Juris Smajlinskis)